

„Povodenj na barju“ (str. 344—345) nam kaže pogled na barje z ljubljanskega Gradu. Lep in pretresljiv je ta prizor, kadar se sveti širna ravan v odsvitu večernega solnca, vsa preplavljena od vodâ, ki ne morejo najti hitrega odtoka. A gorje takrat ubogemu barjanu, kateri na svojem „otoku“ čaka, da premine ta huda nadloga! A ž njo gredo tudi pridelki, in kar mu ostane, to je beda in revščina!

Kopitarjevi rokopisi v ljubljanski licejski knjižnici. Pod tem naslovom priobčuje G. A. Iljinskij v Izvestjih znanstvene akademije v Petrogradu (1904, IX. 1, str. 247—272) vse s cirilico pisane rokopise našega Kopitarja, izvzemši Supraslijski rokopis in Damascena. Pisatelj je bival meseca januarja in februarja l. 1903. v Ljubljani, da jih je proučil.

Dr. Aleksander Bresztyenszky.

Hrvaški narod je zadela jako občutna izguba letos dné 9. maja, ko je na svojem posestvu Plesu pri Veliki gorici umrl po dolgotrajni mučni bolezni dr. Aleksander Bresztyenszky.

Dr. Bresztyenszky je bil rojen 5. sept. l. 1843. v Prečcu. Prve šole je obiskoval v Zagrebu, juridična predavanja je pa slušal deloma v Zagrebu, deloma v Budim-Pešti, kjer je bil promoviran za doktorja prava l. 1868. Kot vrlo nadarjen in umen pravnik je dobil precej profesuro na tedanji pravoslavni akademiji v Zagrebu; a ko je bilo l. 1874. odprto vseučilišče, je postal vseučiliščni profesor ter je predaval na pravoslavni fakulteti državljansko in državno pravo. Že leta 1875.—1876. je bil dekan pravoslavne fakultete, a l. 1880. je bil izvoljen za rektorja. Bil je član izpraševalne komisije za državne in sodnijske izpite. Kot vseučiliščni profesor je delal jako mnogo, a ker je bil živahnega temperamenta, so bila njegova predavanja sploh zelo zanimiva. Dr. Bresztyenszky je bil izvrsten govornik in mladina ga je zelo rada poslušala. Že kot profesor se je bavil rad s politikou; toda ko je postal Khuen Hedervary ban, je bila to nevarna stvar za vsakoga, ki ni bil pristaš madjarske ideje.

Bresztyenszky je bil sicer za zvezo z Ogrsko, toda za pošteno zvezo; po mišljenju in delovanju plemeniti mož ni mogel odobravati nasilja bana Khuena. To je ban kmalu opazil ter začel preganjati svojega nekdanjega sošolca. Vendar se ga ni upal poprej odstraniti, nego šele leta 1894. Takrat je bil Bresztyenszky mestni zastopnik zagrebški ter je odločno branil avtonomijo občinsko proti novemu zakonu, katerega je skoval ban Khuen, samo da dobe večino po mestih mažaroni. To je bil povod, da je bil Bresztyenszky upokojen.

Za dr. Bresztyenszkega to ni bilo nič hudega, ker je bil premožen mož; podal se je na svoje po-

sestvo, kjer se je bavil s knjigo in tudi s politikou. Ko je hrvaška opozicija začela iznova borbo proti Khuenu, je stopil tudi pokojnik v bojne vrste ter bil l. 1897. izvoljen kot opozicionalec v hrvaški sabor v svojem kotaru velikogoriškem. Ta kotar je zastopal do svoje smrti ter zanj mnogo storil v gmotnem pogledu.

V saboru je bil brez dvoma najboljši govornik. Govoril je gladko in tako lepo, da so se mogli vsi njegovi govori tiskati brez popravljanja, tudi govori, ki jih je govoril ex abrupto. S finimi dovtipi je spravil prav pogostoma samega bana Khuena v veliko zadrego. Mažaroni so se ga bali kot nobenega drugega.

Pokojni dr. Bresztyenszky je bil odločen katoličan, kar je kazal povsod, a pridobil si je še posebnih zaslug pri snovanju prvega katol. shoda, na katerem je govoril krasen govor o odnošaju cerkve do države.

Dr. Bresztyenszky se je bavil predvsem s pravoslovnimi študijami ter je napisal lepo število učenih razprav. Znamenit govor je govoril kot rektor l. 1880. o svobodnem pouku na vseučiliščih. Iz tega govora se vidi, kako je cenil pravo znanost sploh. Zato so cenili njegove mnogobrojne pravoslovne razprave v časopisu „Hrvaškega pravoslovnega društva“. Najznamenitejša v tem časopisu je njegova razprava o avstrijskem načrtu civilno-pravdnega reda. Izdal je tudi nekoliko posebnih del. Posebno so znana: „Dokumenti plemenite občine Pleso-Rakarje od 1642 do 1746“ ter „Liberalizem in katolicizem“. Pisal je mnogo tudi za „Katolički List“. Znamenite so njegove razprave: „Interkonfesionelne postave“, „Hočemo li postati svobodni zidarji?“, potem več člankov o konkordatu. L. 1896. je začel izdajati časopis „Balkan“, ki pa ni dolgo izhajal, ker ni bilo smisla v občinstvu za take učene revije.

Kot politik se je Bresztyenszky posebno trudil, da zedini razpršene hrvaške stranke v borbi za pravice hrvaškega naroda. Še zadnje dni svojega življenja je delal za ta smoter. Bil je odločen in pogumen borivec za verske in politične pravice hrvaškega naroda.

Evgen Kumičić.

Hrvatom je umrl prošli mesec tudi znani pisatelj Evgen Kumičić. Bil je izredna prikazen na književnem in političnem polju.

Rojen je bil 11. januarja l. 1850. v Vršču na iztočni obali Istre. Nižje šole je dovršil v svojem rodnem mestu, gimnazijo pa na Reki, v Koprju in Zadru. Potem se je posvetil filozofskim študijam na vseučilišču v Pragi in kasneje na Dunaju. Bavil se je največ z zgodovino, zemljepisjem in filozofijo

L. 1874. je deloval kot suplent na gimnaziji v Spljetu, toda dolgo ni vzdržal. Potem se je podal v